

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

студентка гр. Ф-91 Лаврик Я. М.

Тіньовий сектор істотно впливає на всі аспекти економічної діяльності, соціальні процеси, які відбуваються в суспільстві. Так, наприклад, можна прослідкувати вплив тіньової економіки на інвестиційний процес. Поглиблення процесів тінізації, які призводять до масових порушень інвестиційного процесу, відбувається у всіх галузях економіки.

Одним із найнебезпечніших наслідків розвитку тіньової економіки є криміналізація суспільства. Посилюється вплив тіньового капіталу на різні сфери суспільного життя, його зрощування з державним апаратом, зростання корупції. Небезпечним для суспільства є поширення тіньових відносин практично на всі неекономічні сфери.

На погляд автора проблема боротьби з корупцією в Україні безпосередньо визначається глобальною проблемою. Тіньова економіка складає політичну частину економічної діяльності, але продовжує розширюватись. Дослідження даного питання, розробка шляхів вирішення є особливоактуальним сьогодні [1].

Вагомий внесок у дослідження проблеми економічної безпеки країни зробили вчені: З. Варналій, О. Засянська, О. Шарікова, В. Ткаченко, В. Богачева та інші. Дослідивши проблеми утворення і розширення тіньової економіки, вони відзначили, що тіньовий сектор економіки є практично в кожній країні. Його розміри багато в чому визначаються тим, який в країні економічний порядок: при сильній владі, кращій законодавчій базі та організованому управлінні тіньовий сектор економіки незначний і, навпаки.

На сьогоднішній час в Україні спостерігається інвестиційний застій, що був зумовлений певними особливостями. Рівень інвестиційної активності перебуває у прямій залежності від: стану економіки країни, якості функціонування фінансово-кредитної системи; прибутковості підприємств та організацій; доходної політики бюджетів усіх рівнів та доходів населення. Головними причинами інвестиційної кризи в Україні є: млявість політичних і економічних ринкових реформ; репресивний характер податкової системи; слабкість матеріальної бази через розклад усіх галузей економіки та зруйнування ринку збуту товарів; недосконалість та нестабільність законодавства, неефективне використання залучених джерел фінансування, нестабільна політична ситуація та постійна зміна економічної політики; "тінізація" економіки, стагнація на ринку внутрішніх інвестицій; низький рівень розвитку інфраструктури інвестиційного ринку; погіршення платоспроможної здатності населення значні масштаби взаємних неплатежів [2, с. 76].

Тіньовий сектор економіки – це сфера більш доходного застосування ресурсів, яка дає можливість одержувати надприбутки. Існування тіньової економіки визначається відносно високою вартістю легального сектору. Існує безліч форм тіньової економіки: приховування реальних обсягів робіт або послуг, завищення затрат, заниження прибутку і доходів, здійснення нееквівалентного товарообміну тощо [1].

«Кримінально-чорна» і «криваво-чорна» складові тіньової економіки є найбільш небезпечними, неприховані злочинними формами, існування яких створює суспільству величезну економічну і моральну шкоду. З тіньовою економікою тісно пов'язана проблема корупції. Правові заходи боротьби з тіньовою економікою повинні включати також законодавчі акти про попередження зловживань та злочинів на ринку цінних паперів та ін. [3, с. 351].

З метою прискорення легалізації «темно-сірої» економіки і переходу її суб'єктів у легальну, офіційну економіку, слід здійснити такі заходи: економіко-правову інвентаризацію існуючих проявів «Тіньових» правопорушень; полегшити та диференціювати штрафні санкції та покарання за несуттєві правопорушення; підвищити ефективність захисту прав власності та інтересів підприємців з боку державної влади, усунути існуючі дискримінаційні елементи, які реально існують в чинному законодавстві; істотно спростити процедуру реєстрації, звітності, врегулювання податкових та митних питань, скоротити мережу відповідних інстанцій, а також кількість обов'язкових відвідувань підприємців різними комісіями та інспекціями.

1. Троян А.М. Тіньовий сектор економіки України в трансформаційний період.- [електронний ресурс] – Режим доступу:<http://nauka.hnpu.edu.ua/sites/default/files/fahovi%20vudannia/2009/statti%20Ekonomika%208/42.html>

2. Засянська О.В. Теоретичні основи боротьби з тіньовою економікою // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 5. – С. 76-84.

3. Ткаченко В.Г. Экономическая безопасность Украины в условиях рыночных трансформационных процессов / под редакцией В.Г. Ткаченко, В.И. Богачева. – Ровеньки-Луганск: «Наука», 2007. – 330с.

Науковий керівник: д.е.н, проф. Прокопенко О. В.